
Borsodi L. László

SEPULCHRI PROXIMORUM

MÁS ÖRÖM

Borbély volt, mint az apja, a bátyja és az egyik öccse (későbbi nagyapám), és gyermektelen, mint Mária nővére és Béla öccse, akit Gábornak is hívtak.

Addig inaskodott, addig szépített frizurákat, formásított bajuszokat, addig borotvált és szőrtelenített, míg maga is a szegénységből ki nem borotválkozott, és módos mester nem lett, ki házat s borbélyműhelyt épített. Majd megnősült, kicsit szégyenkezve, kicsit büszkén, mert mindenki tudta, mindenki beszélte: Antika a város egyetlen bordélyházából választotta jövőbelijét, noha később is váltig állította, hogy nem intézményes keretek között ismerkedtek meg. *Az örömlány más örömet ad*, kérkedett az irigyeknek, de soha nem árulta el, milyent. *A feleségem nem kurva, csak volt kurva*, szabadkozott dühösen azoknak, kik – tán szintén irigységből – gúnyolódva bántották.

Sértettsége a kuncsaftokkal kiméretté tette, a szomszédokkal, rokonokkal szemben zárkózott lett, gyanakvó, mogorva és önző. Még megöregedett apját sem fogadta be házába, mikor az kis híján fedél nélkül maradt. Páros árvaságukban csak asszonyában bízott, ahogy az is csak őbenne hitt. *Ennél jobb asszony nincs a világon*, mondta elnézően, amikor megtudta, hogy magtalan, és nem szül neki gyermeket, így csitítva benne is, magában is a büntudatot. *Szent ez az asszony*, hajtogatta mindegyre, azután is, hogy neje a taplocai házból a temetőbe költözött, és végleg magára hagyta. Megcsalta.

Borsodi Antal Géza

1903. szeptember 8., Csíkszereda – 1990. december 21., Csíktaploca

[SORVÁLTÁS]

Két papír közé indigót simít, úgy fűzi be az írógépbe. A billentyűzet fölé hajol, és gépeli, amit diktálnak neki: menekülés – született 1942-ben a család negyedik gyerekeként [sorváltás], egyik testvére meghalt tüdőgyulladásban [sorváltás], tizenhárom éves, amikor félárva marad, meghal apja [sorváltás], anyja neveli, nagyobb testvérei segítik [sorváltás], iskola, egy férfi, első gyermeke egy lány [sorváltás], férfi nincs sehol, elkezd dolgozni [sorváltás], rágyújt, messze csattog az írógép, új férfi [sorváltás], az új férfi férje lesz, aki jókezü asztalos [sorváltás], most már ketten gyűjtanak rá [sorváltás], anya lesz megint: egy fiú, anya lesz megint: egy lány [sorváltás], meghal a férje, sűrű füst, vakító gyász [sorváltás], a gyermeknevelés hosszú éveit [sorváltás], új férj, volt férje testvére [sorváltás], rágyújt, újra rágyújt [sorváltás], parázsló cigaretta, parázs viták [sorváltás], messze csattog az írógép, tumbol a kommunizmus [sorváltás], meg fog szünni a hivatal, elhallgat, rágyújt [sorváltás], vége a kommunizmusnak, öröm, letargia [sorváltás], nyugdíj, szép új világ, a gyermekek máshol, mással élnek [sorváltás], öregedő anyja a régi házban [sorváltás], férjével ketten, összeöregedve, fonnyadó cigarettafüst [sorváltás], egy szál, két szál, fogy a füst [sorváltás], fogy a füst, fogy a levegő [sorváltás], férfiak, férjeim, gyermekeim [sorváltás], alig van levegőm, Isten, Istenem...

Valaki kifűzi a gépből a papírt. Indigó szeméttbe. Egy példány megy. Egy marad.

Szabó Éva

szül. Borsodi

1942. szeptember 5., Csíkszereda – 2014. december 4., Csíkszereda

NÉMA VÖLGY, ÉJSZAKA

Gyermekek voltak, amikor összeházasodtak. A lány teherbe esett, a faluban azt beszéltek, nem is tőle, de ha már ő udvarolt neki fél éve, éve, a tisztesség úgy kívánta, vegye feleségül a szeretőjét, s ne hozzon szégyent senkire.

Először egy szép barna szemű, barna hajú kislány született, majd egy szőke kislány és kislány. De ahogy nőtt a család, nőtt a békétlenség is, ahogy

telt az idő, az asszonyban – akit alig ismert – úgy terebélyesedett a nagy-ravágyás, a pénzéhség és az elégedetlenség, ami elől férje kezdetben a munkahelyére menekült, mert ott érezte jobban magát. Mozdonyvezető volt, hát vele tartott a gép, a sínpár szabályossága, a száguldó táj és egy-egy mosoly az utasoktól. Két szolgálati idő között kapált, kaszált, szénarendet forgatott. Két szolgálati idő között az istállóban tett-vett, enni vetett a marhák-nak, télen tűzifát hasogatott, és egyre többet cigarettázott, és egyre többet olvasott. Két szolgálati idő között, amikor már gyermekei sem vigasztalták, és a regények képzelt világa sem enyhítette fájdalmát, inni kezdett. Addig ivott, addig ivott, mígnem ráncok sáncolták szép arcát, sovány lett, nagy fülei nőttek, vékony nyaka alig tartotta a fejét.

Tekintete messze tévedt, szeméből könny folyt. Mivel magyarázni nagyon szeretett, egyik délután elkezdte magyarázni a világ összefüggéseit, de valamit félreérthetett, valaki félreérthette, mert hirtelen elhallgatott, és többé nem szólt, többé nem látták.

A néma völgyben, az éjszakában egy mozdony túlköl, vonat zakatol. Földbe tart. Föld alá.

N. N.
? – ?

AZ UTOLSÓ GOMBLYUK

A családban első gyermek, és jönnek a testvérek sorban: egy lány, egy fiú, még egy lány, és még egy, és még egy. És amilyen gyorsan jönnek egymás után az életek, olyan hirtelen távozik az apjuk, ki helyett ő, az elsőszülött lesz az apa, anyjuknak támasza.

Szab, varr: mellény, nadrág, kabát, mellény, nadrág, kabát, ami egy vég posztóból telik, s férceli, mi foszlott, stoppolja, mi lyukas. S ha már nem bírja a varrógép, ha elhajlik a tű, kézbe a kaszát, gereblyét, kapát, fejszét, mikor minek az ideje.

Mert ő tudja, mikor minek, pontosan tudja, mi következik: ház, asszony, és csak egy gyermek, de csak egy fiú! De az az övé, csak az övé! Tovább szab-varr, érte fércel, érte foltoz, csendes örömmel, kevés szóval. Csak akkor szól, hogyha hagyják. Kivárja, míg sorra kerül. Mert érzi már közeledtét.

Egy öltés, még két öltés, talán három. És már kész is az utolsó gomb-lyuk egy ismeretlen úr öltönyén.

György András (Magyar)

1935. szeptember 29., Gyimesközéplok – 2012. június 27., Gyimesközéplok

ANGYALOK ÚTJÁN

Budapesten dübörögtek a Harmadik Birodalom tankjai, amikor Kárpátalján csendben a világba kérezkedett, de a ruszinok földje nem lett szülőföldje. Amire szülei a kicsi magyar világ végén hazatértek, már szülőfaluja sem volt a hazáé. Haza híján országot épített, udvart és házat. Országot kénytelen volt, házat, udvart maga akart. Maga építette-bővítette, alakította-szépítette, idős anyját így vigasztalta, asszonyát, gyermekeit így szerette.

És dolgozott, és dolgozott. Falakat épített, falakat bontott, követ fejtett, csillét rakott, s miután felimádkozta magát a mélyből, autójával útra kelt: Brassó – Bukarest – Mamaia, éjjel-appal; Bákó – Jászvásár – Szucsáva, reggeltől estig; Marosvásárhely – Kolozsvár – Nagyvárad, déltől délig; Nagyszeben – Déva – Temesvár, ki tudja, meddig?!

Kolozsvárt lehetett volna kisiparos, Gernyeszegen egyszer örökös is, a Duna-csatornánál pedig halálfia. De nem lett, mert hívta a rög, hívta a hegy. Anyját, asszonyát, gyermekeit nem hagyta volna. Mindenét nekik adta, rám a lányát bízta.

Fáradtan, félálomban kocsija most is száguld, vánszorog az éjszakában: úttalan utakon nincs senki, úttalan utakon angyalok állnak. Csendesen hazafelé terelgetik.

Bara József

1944. március 19., Takcsány – 2015. január 14., Csíkszentdomokos